

JOANNA PANKIEWICZ

Organizacje pozarządowe w systemie wsparcia rodziny (na przykładzie działalności Caritas Archidiecezji Przemyskiej)

Aby dokonać analizy zagadnienia wsparcia społecznego oraz roli jaką organizacja pozarządowa Caritas Archidiecezji Przemyskiej pełni w tym zakresie należy wprowadzić czytelnika z zakresu pojęciowy z tematyką powyższą związany.

Rodzina jest pierwszym środowiskiem życia człowieka. W środowisku rodzinnym tkwią największe możliwości wszechstronnego rozwoju człowieka. Jest wspólnotą, która wywiera ogromny wpływ na jego osobowość i daje mu możliwość indywidualnego rozwoju. Rodzina zapewnia człowiekowi poczucie bezpieczeństwa i stałości. Choć to bezpieczeństwo i stałość są nieustannie wystawiane na próbę. Ciągłe zmieniająca się rzeczywistość stawia rodzinę przed wieloma nowymi sytuacjami, także trudnymi czy kryzysowymi. Człowiek w sytuacjach trudnych, kryzysowych często szuka kontaktu i wsparcia w bliskich osobach. Rodzina, przyjaciele, środowisko lokalne są składowymi, które dają człowiekowi poczucie bezpieczeństwa, przynależności oraz nadają sens życiu. Zasobami społeczności, w jakiej funkcjonuje rodzina są zarówno pojedyncze osoby, a także grupy i instytucje, z których pomocy rodzina może skorzystać.

Wielu autorów różnie postrzega to czym jest rodzina i jakie funkcje spełnia. Rodzina w świetle definicji Zbigniewa Tyszki jest małą grupą społeczną ponieważ istnieją w niej bezpośrednie kontakty między członkami rodziny; stosunki między ludźmi są spon-

taniczne, bliskie i intymne oraz nasycone emocjami. Rodzina ma poczucie swojej odrębności, własne zdanie i cele życiowe¹.

Zbigniew Zaborowski natomiast twierdzi, iż rodzina stanowi grupę naturalną, opartą na związkach krwi, małżeństwa lub adopcji. Jest to grupa o charakterze wspólnoty, której podstawową funkcją jest utrzymanie ciągłości biologicznej społeczności².

Franciszek Adamski z kolei w swojej definicji rodziny kładzie nacisk na jej wewnętrzne powiązania i relacje łączące jej członków. Jego zdaniem „rodzina stanowi duchowe zjednoczenie szczupłego grona osób, skupionych we wspólnym ognisku domowym aktami wzajemnej pomocy i opieki, oparte na wierze w prawdziwą lub domniemaną łączność biologiczną, tradycję rodzinną i społeczną³.

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, a poprzez realizację funkcji rozrodczej zapewnia jego ciągłość oraz dziedzictwo. Z punktu widzenia pedagogiki podkreśla się rolę rodziny w realizacji zadań socjalizacyjno-wychowawczych stwarzających optymalne warunki życiowego funkcjonowania jej członków, w tym szczególnie rozwoju dzieci i młodzieży. Psychologowie z kolei kładą nacisk na rolę rodziny w kształtowaniu osobowości jej członków.

Podstawowym zadaniem każdej rodziny jest zabezpieczanie potrzeb jej członków poprzez realizowanie wielu funkcji, do których została powołana. Funkcje rodziny są to jej zadania i oczekiwania w stosunku do niej, jakie powinna ona spełniać w stosunku do wszystkich swoich członków, aby zapewnić im odpowiednie warunki wszechstronnego rozwoju i zabezpieczenia ich potrzeb. Anna Kotlarska-Michalska definiując funkcje rodziny stwierdza, że jest to „zespół działań i oddziaływań wzajemnych realizowanych w oparciu o ukształtowane podstawy o mniej lub bardziej sprecyzowane zadania a prowadzących do określonych efektów w po-

¹ Z. Tyszka, *Socjologia rodziny*, Warszawa 2004, s. 57.

² Z. Zaborowski, *Rodzina jako grupa społeczno-wychowawcza*, Warszawa 1980, s. 14.

³ F. Adamski, *Rodzina. Wymiar społeczno-kulturowy*, Kraków 2002, s. 78.

staci zaspokojonych potrzeb członków rodziny i oczekiwań społeczeństwa globalnego”⁴.

Jan Szczepański zalicza do funkcji rodziny:

- utrzymanie ciągłości biologicznej społeczeństwa;
- utrzymanie ciągłości kulturalnej;
- nadanie pozycji społecznej swoim dzieciom;
- zapewnienie jednostkom zaspokojenia potrzeb;
- sprawowanie kontroli nad postępowaniem swoich członków⁵.

Nie można oddzielić realizacji wielu podstawowych funkcji rodziny od jej sytuacji ekonomicznej, ale i od państwa, w którym ta podstawowa grupa społeczna funkcjonuje. Niedostatek materialny, najczęściej związany z ograniczeniami finansowymi prowadzi do zawężenia działalności w różnych sferach życia zarówno jednostki jak i całej rodziny. Brak środków finansowych na realizację podstawowych potrzeb rodziny związany jest z jej ubóstwem. Z kolei ubóstwo dochodowe może powodować depryzację poszczególnych osób jak i całych rodzin w zakresie aspiracji edukacyjnych, zawodowych, warunków mieszkaniowych, ochrony zdrowia czy uczestnictwa w kulturze oraz formie spędzania czasu wolnego⁶.

Zaważa się, że więzi rodzinne łączące poszczególnych członków ulegają powszechnemu rozluźnieniu, zmienia się ich charakter i intensywność. Migracja powoduje swoiste wymieszanie kulturowe, które zwiększa poczucie obcości, samotności i anonimowości w społeczeństwie. Ponadto następuje znaczny wzrost liczby konfliktów małżeńskich i rozwodów, zwiększa się rola zawodowej samorealizacji i znaczenie tzw. sukcesu, kariery zawodowej. Relatywnie maleje wartość dziecka, które w rodzinie stało się dobrem

⁴ A. Kotlarska-Michalska, *Funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca wielkomiej-
skich rodzin pracowniczych*, Poznań 1998, s. 14.

⁵ J. Szczepański, *Elementarne pojęcia socjologii*, Warszawa 1970, s. 303.

⁶ B. Więckiewicz, *Rodzina polska w obliczu kryzysu gospodarczego [w:] Pro-
blemy współczesnej rodziny polskiej*, red. M. Klimek, B. Więckiewicz, Lublin
2012, s. 73.

konkurencyjnym wobec mieszkania, podróży, samochodu czy stanowiska. Istnieje brak jednoznacznych autorytetów, wartości, zasad postępowania, o poczuciu zagubienia i samotności.

Dużym problemem współczesnych rodzin jest to, że coraz młodsze osoby sięgają po alkohol, narkotyki, czy tak popularne obecnie tzw. dopalacze. Zwiększa się także zapotrzebowanie na terapię wśród młodzieży przejawiającej różnego rodzaju zaburzenia w zachowaniu. Dzieci często skarżą się na brak dla nich czasu ze strony rodziców, brak szczerzej rozmowy i zaufania. Rodzice zazwyczaj skupiają się na finansowej funkcji zabezpieczającej byt rodziny, bagatelizując potrzeby psychiczne i emocjonalne dziecka. Normą stało się osobne spędzanie czasu wolnego przed komputerem czy telewizorem każdego z jej członków. Powszechny stał się model funkcjonowania jedynie na płaszczyźnie zawodowej, materialnej, odrzucający możliwość tworzenia trwałego, tradycyjnego związku.

Współczesna rodzina w Polsce i w innych krajach kultury euroamerykańskiej potrzebuje wsparcia i nowych impulsów do realizacji powszechnie przypisywanych jej funkcji.

Rodziny wspiera wiele instytucji o złożonym charakterze i różnych kompetencjach. Niektóre z nich mają charakter powszechny, z pomocy innych zaś korzystają tylko niektóre dzieci oraz rodziny. Ponadto instytucje wsparcia rodziny najczęściej są związane ze sferą administracji publicznej, zarówno rządowej, jak i samorządowej, ale znaczną rolę spełniają też podmioty pozarządowe. Większość z tych instytucji funkcjonuje w obszarze lokalnym, a więc jak najbliższym dzieciom i ich rodzinom, niektóre zaś mają charakter ogólnopolski, co dotyczy zwłaszcza organizacji pozarządowych oraz niektórych podmiotów wielofunkcyjnych. Część podmiotów wspierających jest bardziej ukierunkowana na wsparcie dzieci, natomiast dominującą aktywnością innych jest pomoc całym rodzinom⁷.

⁷ T. Olearczyk, *Sieroctwo i osamotnienie. Pedagogiczne problemy kryzysu współczesnej rodziny*, Kraków 2008, s. 52.

Instytucje oferowane przez Państwo społeczeństwu to „służby społeczne”. Służbami tymi są zorganizowane, względnie trwałe i wyspecjalizowane zespoły ludzi działające w ścisłym związku lub w ramach pewnych instytucji i organizacji, których zadaniem jest wspomaganie jednostki, rodziny oraz innych grup i zbiorowości w sytuacjach, gdy nie mogą one z powodów subiektywnych lub obiektywnych zaspokoić swoich potrzeb na wystarczającym poziomie lub w zadowalającej formie⁸.

Służby społeczne dzieli się ze względu na miejsce działania, wyodrębniając zakładowe służby socjalne, działające w miejscu pracy oraz terenowe służby społeczne, funkcjonujące w miejscu zamieszkania. Typologię służb społecznych tworzy się także posługując się kryterium merytorycznym, uwzględniającym zróżnicowanie struktur życia społecznego nastawionych na zaspokajanie określonych potrzeb. W tym podejściu głównymi sferami aktywności służb społecznych są:

1. pomoc społeczna – realizowana w formie otwartej (środowiskowej) i zamkniętej (zakładowej) przez zawodowych pracowników socjalnych, działaczy społecznych, członków grup samopomocowych;
2. służba zdrowia – w jej strukturach działają asystenci socjalni w szpitalach ogólnych i psychiatrycznych, pielęgniarki środowiskowe, osoby pracujące z osobami uzależnionymi od środków odurzających, pracownicy socjalni wspomagający rehabilitację inwalidów;
3. wymiar sprawiedliwości – działalność kuratorów zawodowych i społecznych, społeczny patronat nad więzieniami, grupy Anonimowych Alkoholików w zakładach karnych;
4. edukacja i wychowanie – część zadań pedagogów szkolnych, poradnie społeczno-wychowawcze, pracownicy socjalni w domach dziecka, świetlice dla dzieci zaniedbanych społecznie;

⁸ *Ibidem*, s. 67.

5. zatrudnienie – pracowni społeczno-zawodowe i wydzielone stanowiska do spraw zatrudnienia osób niepełnosprawnych w biurach pracy, służby pracownicze w zakładach pracy;
6. pomoc rodzinie i jednostce w sytuacjach kryzysowych – poradnie rodzinne, telefony zaufania, grupy samopomocowe.

Z podanych wyżej przykładów form działalności służb społecznych wynika, że pracownicy socjalni są tylko częścią kadr tych służb. Obok nich działają bowiem kuratorzy, pedagodzy szkolni oraz zatrudnieni w poradniach, wolontariusze z organizacji społecznych i grup samopomocowych itd.⁹

Gmina jest odpowiedzialna za pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym za poradnictwo specjalistyczne dla rodzin oraz zapewnienie usług asystentów rodziny. Do zadań własnych gminy należy również tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, a także współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej¹⁰.

Do kompetencji samorządu województwa należy między innymi: organizowanie oraz prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz prowadzenie ośrodka preadopcyjnego i regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

Patrząc na potrzeby społeczne z ekonomiczno-finansowego punktu widzenia, wyróżnia się dwie ich grupy: potrzeby zbiorowe (ogólnospołeczne) oraz potrzeby indywidualne. Potrzeby zbiorowe są zaspokajane dzięki istnieniu dóbr i usług publicznych. Są to dobra, które z przyczyn naturalnych mogą służyć całemu społeczeństwu lub określonym jego grupom. Do tych dóbr i usług zalicza się: środowisko naturalne człowieka, drogi, mosty, autostrady,

⁹ *Ewaluacja w pracy socjalnej. Badania. Kształcenie. Praktyka*, red. J. Szymanowska, Implus 2012, s. 59.

¹⁰ J. Kryszkowski, *Elementy organizacji i zarządzania w pomocy społecznej*, Ośrodek kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych Centrum AV, Częstochowa 2010, s. 29.

a także obronę narodową, administrację itp. Ich cechą szczególną jest to, że nie mogą być świadczone w mechanizmie rynkowym ze względu na ich ogólnospołeczny charakter. Nabywca takiego dobra musiałby dzielić się nim z pozostałą częścią społeczeństwa, które mogłoby z niego korzystać bezpłatnie. Dlatego też przyjmuje się, że tego typu dobra i usługi powinny być finansowane przez państwo¹¹.

Odmienne wygląda problem potrzeb indywidualnych. Są one zaspokajane z pomocą dóbr i usług społecznych, do których zalicza się oświatę, ochronę zdrowia, kulturę itp. Są to dobra i usługi, które ze względów fizycznych mogą być sprzedawane na rynku. Jednak powstaje problem z najniższ zarabiającymi grupami ludności. Nie mogą one pozwolić sobie na zakup tego typu dóbr i usług, bo albo mają za mało pieniędzy, albo pilniejsze potrzeby. Dlatego wielu ekonomistów uważa, że wytwarzanie i dystrybucja usług społecznych powinny być sprawą publiczną. Jeśli jednak państwo nie jest w stanie zaspokoić potrzeb w tym obszarze albo ze względu na zbyt małe dochody, bądź ze względu na realizację partykularnych interesów grup nacisku, wówczas zadania te może przyjąć sektor non-profit i jest to istotny argument za koniecznością jego istnienia¹².

Organizacje pozarządowe zajmują się głównie świadczeniem usług w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej. Szczególnie aktywne są w obszarze pomocy społecznej, obejmującej różne grupy ludności, a także w dziedzinie ochrony zdrowia, kultury, oświaty oraz przeciwdziałania patologiom społecznym¹³.

Do podstawowych funkcji organizacji pozarządowych należy zaspokajanie potrzeb indywidualnych i społecznych w małej grupie, w szczególnej atmosferze życzliwości i solidarności, przyjęcie

¹¹ J. Wygnański, *Ekonomizacja organizacji pozarządowych. Możliwość czy konieczność. Raport 2009*, Centrum Informacji dla Organizacji Pozarządowych BORDO, Warszawa 2004, s. 45.

¹² *Ibidem*, s. 52.

¹³ E. Leś, *Organizacje non-profit w nowej polityce społecznej w Polsce na tle Europejskim*, Warszawa 2013, s. 58.

czynnej postawy obywatelskiej w zakresie spraw tzw. ludzkich i lokalnych, a wymagających załatwienia w poczuciu wspólnego dobra, propagowanie pluralizmu i różnorodności życia społecznego. Co więcej, zadaniem organizacji pozarządowej jest tworzenie sektora realizacji zadań indywidualnych i społecznych alternatywnego wobec rządowego, swoboda w wyborze metod pracy dająca dużą elastyczność w zaspakajaniu potrzeb indywidualnych klientów, stworzenie mechanizmów współdziałania społecznego w podejmowaniu decyzji dotyczących różnych problemów i poziomów funkcjonowania nowoczesnego społeczeństwa oraz zapewnianie dużego poczucia niezależności i podmiotowości¹⁴.

Warunki funkcjonowania organizacji pozarządowych w Polsce tworzone są przez cały pakiet różnych uregulowań prawnych. Porządkując poszczególne odcinki życia społecznego, Sejm zawarł w różnych uregulowaniach możliwość współdziałania organów administracji rządowej i samorządowej z organizacjami pozarządowymi.

Organizacje pozarządowe tzw. sektor pozarządowy (trzeci sektor) zaczął odgrywać coraz większą rolę w werbalizacji i realizacji interesów grupowych, tworzeniu społecznych sieci bezpieczeństwa dla marginalizowanych, słabych i potrzebujących wsparcia.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizowana jest w zakresie wspierania polityki prorodzinnej, w sferze bezdomności, w sferze niepełnosprawności, w zakresie działań na rzecz uchodźców, w zakresie informacyjnym i doradczo-konsultacyjnym. Nastąpił wzrost udziału społeczności lokalnych w działaniach profilaktycznych, terapeutycznych oraz wychowawczych w środowisku lokalnym. Współcześnie stowarzyszenia społeczne pełnią funkcję integracyjną i stwarzają jednostce sytuacje umożliwiające przechodzenie z rodziny do społeczności lokalnej i wspólnoty narodowej.

¹⁴ *Samoorganizacja społeczeństwa polskiego: Trzeci sektor*, praca zbiorowa pod red. P. Glińskiego, B. Lewenstein i A. Sicińskiego, przy współpracy P. Frączaka i R. Skrzypca, Warszawa 2002, s. 39.

Demokratyczne przemiany w naszym kraju w ostatniej dekadzie XX w. przyczyniły się do wzrostu aktywności różnych grup społecznych czego dowodem może być powstanie wielu stowarzyszeń podejmujących działania w różnych dziedzinach życia społecznego, w tym także w zakresie pomocy społecznej, pracy socjalnej i profilaktycznej.

Aby przekonać w jaki sposób organizacje pozarządowe funkcjonują w systemie wsparcia rodziny analizie poddano działalność Caritas Archidiecezji Przemyskiej. Badania przeprowadzono w centrum Caritas Archidiecezji Przemyskiej, która jest instytucją charytatywną. Kościoła Katolickiego Archidiecezji Przemyskiej, powołana dekretem biskupa diecezjalnego 29 czerwca 1990 roku.

Caritas działa na obszarze miasta Przemyśl, a terenem jej działania jest Archidiecezja Przemyska (w rozumieniu prawa i administracji kościelnej). Podstawowym celem Caritas jest szerzenie chrześcijańskich zasad charytatywnych, bezpośrednia i pośrednia działalność charytatywna, jednocześnie, koordynowanie i kierowanie całą kościelną akcją charytatywną na terenie Archidiecezji a także reprezentowanie jej na zewnątrz, współpraca z niekościelnymi instytucjami i formami pomocy wzajemnej¹⁵.

Caritas spełnia swoje podstawowe zadania zabezpieczenia potrzeb bliźniego tak podstawowych jak i wyższego rzędu szczególnie przez:

- szerzenie nauki Jezusa Chrystusa o miłosierdziu i pogłębianie jej zrozumienia;
- krzewienie ducha czynnej miłości bliźniego;
- formowanie duchowe i praktyczne działaczy i pracowników charytatywnych;
- wychowywanie do miłosierdzia chrześcijańskiego;
- opracowywanie programów działalności charytatywnej w diecezji w oparciu wskazania biskupa diecezjalnego jak i własne rozeznanie potrzeb terenu;

- koordynowanie akcji charytatywnej na terenie archidiecezji;
- samodzielne prowadzenie lub uczestniczenie w ogólnokrajowych akcjach wchodzących w zakres charytatywnej działalności Kościoła;
- organizowanie własnych ogniw terenowych: oddziałów, zespołów, kół i sekcji oraz innych ogniw pomocniczych;
- utrzymanie łączności i współpracy z Caritas innych diecezji w Polsce oraz Caritas Polska;
- współdziałanie z pracą charytatywną i opiekuńczą prowadzoną przez organ;
- organizacje państwowe, społeczne organizacje wyznaniowe i inne;
- występowanie w imieniu kościelnej akcji charytatywnej wobec lokalnych władz państwowych, organizacji samorządowych, społecznych i innych instytucji;
- zarządzanie placówkami opiekuńczymi Caritas;
- kontakty z zagranicznymi organizacjami charytatywnymi;
- świadczenie i organizowanie pomocy materialnej dla osób, rodzin, grup społecznych oraz środowisk;
- organizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich i wielodzietnych, zagrożonych patologią, a także z rodzin polonijnych;
- wspieranie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- ekologię i ochronę zwierząt oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego;
- ratownictwa i ochrony ludności;
- promocję i organizację wolontariatu¹⁶.

Na potrzeby badań sformułowano problem główny, który zawiera się w pytaniu: Jaka jest rola organizacji pozarządowej Cari-

¹⁶ [Www.przemysl.caritas.pl/](http://www.przemysl.caritas.pl/).

tas Archidiecezji przemyskiej w lokalnym systemie wsparcia społecznego?

Do problemu głównego sformułowano następujące problemy szczegółowe:

1. Jaka jest charakterystyka osób korzystających ze wsparcia Caritas Archidiecezji przemyskiej?
2. Z jakich form pomocy najczęściej korzystają podopieczni Caritas Archidiecezji przemyskiej i ich rodziny?
3. Jakie są oczekiwania osób potrzebujących wsparcia ze strony Caritas Archidiecezji Przemyskiej?
4. Czy osoby potrzebujące wsparcia ze strony Caritas Archidiecezji Przemyskiej są zadowolone z działań placówki?

Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, natomiast techniką była ankieta. Ankieta jest techniką badawczą polegającą na zbieraniu informacji poprzez samodzielne udzielanie przez badającego odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu¹⁷.

Narzędziem badawczym, jakie zostało wykorzystane w badaniach był pisemny kwestionariusz ankiety, który rozdany został grupie 50 osób.

Respondenci byli grupą zróżnicowaną pod względem płci, wieku jak i statusu materialnego i rodzinnego. Mężczyźni to 58%, a kobiety 42% ogółu respondentów. Najlicniejsza wiekowo grupa – 40% to osoby powyżej 40 roku życia, osoby nieco młodsze pomiędzy 26 a 40 rokiem życia stanowiły równie dużą grupę – 38%, najmniej licznie reprezentowane były osoby najmłodsze do 25 roku życia – 22%. Wykształcenie uczestników ankiety również było bardzo zróżnicowane ze znaczną przewagą osób z wykształceniem zawodowym – 58% oraz najmniej liczną grupą osób z wykształceniem podstawowym – 6%. W niewielkim stopniu z pomocy Caritas korzystają również osoby z wykształceniem wyższym, w badanej grupie stanowiły one 8% respondentów.

Osoby biorące udział w badaniu korzystały z pomocy Caritas w większości przede wszystkim dlatego, iż nie posiadały środków

¹⁷ A. W. Maszke, *Metodologiczne postawy...*, op. cit., s. 164.

materialnych na życie. Osób takich było 67% ogółu badanych. Jeśli dodamy do tego osoby, które mają wprawdzie środki materialne, ale nie wystarczające na przeżycie, których było 24% to okazuje się, że 91% badanych nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Dochodzą do nich osoby, które wprawdzie mają środki na utrzymanie się, ale koszty rehabilitacji przewyższają ich możliwości finansowe i takich osób było 8%. Zwrócenie się do Caritas o pomoc było spowodowane w dużym stopniu tym, iż 42% ankietowanych nie posiadało rodziny, która mogłaby udzielić im pomocy, a 32% badanych wprawdzie miało dalszą rodzinę, ale nie mogło liczyć na jej pomoc.

Najczęściej korzystano z pomocy materialnej – 65% ogółu badanych, pomocy w rehabilitacji – 55% oraz pomocy finansowej – 47%. Z terapii leczących uzależnienie od narkotyków lub alkoholu lub innych nałogów skorzystało 61% badanych. Udzielano również pomocy osobom wracającym do społeczeństwa po odbyciu kary więzienia – 29%. Adresatami wielu form pomocy były również dzieci. Najczęściej korzystano z dożywiania dzieci w stołówkach szkolnych – 34% oraz z dofinansowania zakupów związanych z wyprawkami szkolnymi – 24%, ale dofinansowywane były również wyjazdy wakacyjne dla dzieci – 13% oraz wycieczki szkolne – 12%. Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej miały możliwość uzyskania porady specjalistycznej np. psychologa i korzystało z tego 18% respondentów oraz innych np. duszpasterskiej – 27%. Stosunkowo mało osób skorzystało z pomocy w znalezieniu pracy – 2% czy podjęciu nauki 2%.

Respondenci bez pomocy materialnej ze strony organizacji nie są w stanie przetrwać dlatego oczekiwania ich dotyczą szczególnie pomocy materialnej. Większość osób biorących udział w ankiecie – 84% nie korzysta z pomocy żadnej innej organizacji, a korzystanie z innych placówek pomocy jest nieduże.

Generalnie należy stwierdzić, że w zakresie wsparcia dzieci i młodzieży organizowane są różnego rodzaju akcje. Dzięki temu udzielone jest wsparcie placówkom wychowawczo-oświatowym (szkoły, internaty, świetlice, ochronki), które zajmują się dziećmi

niepełnosprawnymi, dziećmi z rodzin wielodzietnych i patologicznych. Pomoc ta polega przede wszystkim na przekazywaniu środków pieniężnych na dożywianie.

Caritas wspiera osoby chore czy niepełnosprawne głównie dzięki temu, iż organizuje zbiórki pieniężne na zakup lekarstw i żywności czy pokrycie kosztów leczenia i rehabilitacji konkretnych osób. Kolejną formą pomocy chorym i niepełnosprawnym są specjalne rekolekcje.

Pomocą dla ubogich z kolei są objęte osoby o najniższych dochodach lub tych dochodów nie posiadające. Jedną z form pomocy dla ubogich jest wydawanie bezpłatnych posiłków za pośrednictwem kuchni Caritas.

Skuteczność działania tej organizacji jest bardzo wysoko oceniana – 94% badanych. Caritas uzyskała również dużą ilość pozytywnych ocen respondentów. Dzięki działalności tej organizacji zdecydowana większość osób – 84% uważa iż ma szansę na wyjście z trudnej sytuacji życiowej. Caritas Archidiecezji przemyskiej jest więc bardzo ważnym ogniwem w systemie lokalnego wsparcia społecznego.

Dzięki działalności tej organizacji wielu ludzi uzyskuje konkretną pomoc i jak również nadzieję na lepszą przyszłość.